

KREŠTAN

POLITICKE A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
 VIII. ker., Józsefkorút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kl. Vaszary, kardinál primás.

Socialismus a náboženstvo.

Socialismus a nevera tak spolu patria, ako muž a žena.

Jeden zo základných článkov socialistickej bezbožnosti takto zneje: Človek je dľa prírody dokonale zviera. Aspoň apoštol socialismu, Bebel takto píše. Keď ale je človek len zviera, niet duše, niet neba, niet pekla, niet Boha. Či nezabavuje socializmus náboženstva náš ubohý robotnícky ľud?

Naozaj socializmus a nevera sú také, ako u človeka telo a duša. Socializmus do bahna nevery uvrhuje chudobnú robotnícku triedu. Keď ale vezmeme vieru chudobnej triede, či táto bude v stave pochopiť a trpezlivo znášať svoju biedu na tomto svete? Áno, keby to pravda bola, čo fiktusi socialistickí hlásajú, totižto že je človek len zviera a že druhého sveta nenie, vtedy by chudobný človek celkom právne mohol bežať za rozkošami boháčov.

Neverec boháč ale nemá právo bedákať nad tým, že ho bohatstva jeho zbaví a na jeho majetku deliť sa chcú chudobní ľudia. Bez Boha nenie práva, spravodlivosti, svedomitosti. Kto je silnejší, ten má vždy a vo všetkom právo. Neverec milionár tak sa nemôže ponosovať, že ho chcú zabiť, ako sa nemôže ponosovať zajac, že ho líška chce chytiť a zesť. Neverec sa považuje za zviera. Medzi zvierenami ale to má právo, ktoré je silnejšie.

Jakým nesmyslom je teda učenie socialistickej nevery bezbožnej, to každý, zdravého rozumu nezabavený človek môže nahliadnuť.

Len hlúpy človek tvrdí, že nenie Boha: znie sv. Písmo. Jest Boh aj večná odplata. Toto nás učí vyjavenie Božie, zdravý rozum; a toto hlása i naša sv. cirkev. Ponevác ale hriešni ľudia sa Boha boja, preto ani o večnej odplate nechcú počuť. A z tohoto vidíme, prečo im tak veľmi oči kole cirkev.

Sám socialistický apoštol Bebel povedal, že

v náboženskom ohľade cieľ socializmu je bezbožstvo. A tentože socializmus hľadá Boha vo vzdelanej ľudskej spoločnosti, ktorú za tú najvyššiu bytnosť považuje. Tedy my ľudia do hromady sme sami bohom. Je to čudný Boh, ktorého isté čiastky a či kusy v žalári a blázincoch sa nachádzajú.

Všetci náčelníci socialistov až tak rozpajedené zapierajú Boha. Ich spisy sú plné rúhaní sa Bohu. Bebel nebo prepúšťa anjelom a vrabcom. A dľa hl. listov socialismu diabol je jedinou statočnou osobou v celej cirkvi kresťanskej, a na väčších lopošov eš'e nesvietilo slnko, jakí sú otcovia cirkve. Socialdemokrati vraj s radosťou sa budú dívať na zápas kňazov so smrťou, keď bude socializmus panovať. Vyhodia kňazov na ulicu, kde budú od hladu zomierať. To má byť pomsta socialistov, ktorí za flašu vína vďačne predajú svoje miesto v nebi. Peklo si žiadajú so všetkými rozkošami, ktoré predchádzajú peklo. Nebo prepúšťajú kňaziskom a ich ubohým veriacim.

Či nenie pravda, čo sme povedali, že socializmus chce ľudí i tej poslednej stopy viery zbaviť?

Kto chce i na ďalej kresťanom byť, nemôže byť socialistom. Naraz držať na dl. ni oheň a vodu je vec nemožná.

Socializmus zapiera Boha, dušu, nesmrteľnosť, večnú odplatu, ktorých vecí sa verný kresťan najkrčovitejšie drží. Viera je Božia čnosť, bez ktorej spasený veru žiaden človek nemôže byť v nebi. Keď socialisti vzdelanými opíciami chcú byť, nezávidíme im to. Nech nám ale nezávidia, keď my obrazom Božím a dedičami kráľovstva nebeského chceme byť.

Ktorý z našich ctených čitateľov by predsa mal chuť socialistom byť?

Budolf Čachtičan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ludové shromaždenia. V ostrihomskom Barte veľa tisíc ľudí čakalo rečníkov pri železnici. Shromaždenie o 11. hodine zahájil Rakovszky. Vtipne rečnil o hospodárskom programme ľudovej strany Vaszary. Prosil ľud, aby sa chránil prostredníkom. Ján Molnár rečnil o parlamentárnom účinkovaní ľudovej strany, ktorá dľa možnosti vyhovelá všetkým nárokom ľudu. Zavrel shromaždenie Rakovszky medzi všeobecným oduševnením. — V Pudmericiach pod predsedom grófom Jozefom Farkaš krásne vypadlo shromaždenie. Ešte aj jasné nebo sa usmievalo, že sa horliví občania v takom veľkom počte síšli. Pritomni boli farári Jankovič, Jedlička, Petrik, Schober, Pomykal, Pavel Jantauš, Tillmann, kaplán Brázda, učitelia: Toller, Hübner Vogelton, Horák; dekan Markovics atď. Prvým rečníkom bol Pavel Jedlicska, ktorý rozobral základne zvlášte civilné manželstvo a beznáboženstvo. Zlé zákony vraj revidovať treba, lebo v slobodnej vlasti žijeme. Manželstvo nenie isté pod kriedlami ochrany štátu. Celej krajiny by sa rád opýtal, či si žiada civilné manželstvo. Potom predniesol deje civilného manželstva. Ľudová strana je malá, ale rastie, lebo apoštolskú prácu koná. — Dr Alexander Ernszt o spolkoch a hmotnom položení ľudu rečnil. Mnohí sa vysťahujú, núti ich k tomu daň a dlžoba. Nezabudol ani na pána Szalavského, ktorého sláva už pominula. Nezabudol ani na násilensvá, ktoré sa v prešporskej stolici popáchaly. Zvlášte gr. Aladár Zichy sa usiluje na pomoci byť ľudu. Predseda Jozef Farkaš prv, nežli by bol zatvoril shromaždenie, vyslovil, že ľudová strana to musí napraviť, čo politika pokazila. No dá sa to napraviť, budeme-li sa modliť a pracovať. Proti cirkevno-politickým zákonom sú už i tí, ktorí ich doniesli. Oduševnenosť previevala srdcia poslucháčov, keď sa vzdiaľovali.

V Nemecku dlhšie sa ťahalo nedorozumenie medzi državným kancelárom Hohenloheom a državným tajomníkom a ministrom financií Miquelom. Zákonný návrh cisára o jednom veľkolepom kanáli buchol na sneme ponováč bez Mipuela by ani úfnosti nebolo, že by on prejsť mohol, preto cisár pri kancelárovi, ktorého neechcel na žiaden pád ztratit, i Miquela podržal a týchto dvoch mužov úplne smeril; keby totižto Miquel bol prepustený býval, pod istým by bol na ľavú stranu prešiel, v ktorom páde ten zákonný návrh pod istým by bol buchol.

Anglicko a Rusko. Vojna s Transválom pravdepodobne drahá bude Anglicku. Doktorí Anglicku podriadení menší panovníci v Asii sa už hýbu a k Rusku utiekajú. Anglicko a Rusko nikdy neboly úprimnými priateľmi. Ich záujmy sa protivia v Asii jeden druhému. Anglicko toto dobre vie, že Rusko len na príležitosť

čaká, aby mohlo vykoristiť slabé položení Anglicka, čo nenie ťažká vec, lebo Rusko má 6 millionov vojska, Anglicko ale len 280 tisíc. Už banuje Anglicko, že zapríčinilo vojnu s Transválom, lenže vec napraviť sa nedá tak ľahko. Už je pozde, milý drozde. Že Japonsko, Čína tiež sú prajnejšie k Rusau, nežli k Anglicku, to každý sbehlý politik vie. Kto vie, či africká vojna nenie len predhrou veľkej asiatickej a europejskej vojny.

Idemnita bude i toho roku potrebná, lebo nenie možná vec, aby snem do konca dec. mohol byť hotový s pojednávaním zákonného návrhu o krajinskom rozpočte. Pod idemnitou to rozumieme, keď snem dovolí vláde, aby v novom roku dľa rozpočtu predošlého roku mohla šafáriť vláda. Že sa to dopraje vláde Széllovej bez rozhorčenej dohady, o tom nepochybujeme.

Rečné nariadenia v Rakúsku sú už odvolané. Slovani tedy zas sú ukrátení proti Nemcom, ktorých reč teraz zvíťazila nad rečou Čechov a iných Slovanov. Doposiaľ nebol možný ústavný život pre Nemcov, teraz zas Česi chcú prevziať zástoj Nemcov. Takým spôsobom ale patalia a mela bude nielen na sneme, ale aj na vidieku. Teraz treba zvolit delegacie a kvotový výbor, čo ale pravdepodobne prekazí česká časť snemu.

Ľudové shromaždenie vydržiava ľudová strana dňa 29. októbra r. 1899, v nedeľu o 3. hodine popoludní, v sikulskej obci Nagy-Nyújtód. Rečníť budú: Gróf Aladár Zichy, Ján Molnár a Karol Kálmán, krajinskí vyslanci. — Aj v Tornoku je v tenže deň ľudové shromaždenie.

Ľudové shromaždenie bude dňa 29. okt. v nedeľu o 10. hodine preddoludním v sikulskej obci Kézdi-Szentlélek. Rečníť budú: gróf Aladár Zichy, Ján Molnár a Karol Kálmán, krajinskí vyslanci.

Vo Francúzsku celkom verejne povedal minister obchodu Millerad socialistom, že sa teší prospechu socialismu; prijal aj deputáciu slobodných zednárov, ktorým — ako vidieť — nenie nepriateľom. Ubohé Francúzsko!

30. okt. bude mať tlačovú pravotu Kresťan pre článok, ktorý vyšiel z pera vysl. farára Ondreja Rojko. 30. okt. padne na pondelok, a tá tlačová pravota sa začne popoludní o 3 hodinách. Kráľ. hlavné pravotárstvo štátne zažalovalo Andreja Rojko, že búril proti židom a civilnému manželstvu. Ináče v okt. a nov. celý rad tlačových pravôt bude.

V Afrike už vyše týždňa bojujú Búri proti Angličanom. Dľa zpráv časopisov Angličania doposiaľ nemali veľa šťastia; a jestli sa pripoja k Búrom obyvatelia susedných krajín a osád, Angličania môžu byť prichystaní na to najhorsšie. Anglicko nebudeme ľutovať, lebo všade len k sebe chce hrabať, zakaiaľ sa dobre neopáli dakde.

Osveta z novej módy.

Mnohí mestskí panáci, aj mnohí páni pudmistri, a veru aj ne jeden pán ablegát a vôbec mnohý panský ľud, ktorý vypiglované nohavice a vysoký hodbavný širák nosí, chcú sa všade osvietenými ukiazať od predku i od zadku, ktorá osveta už aj mnohého zámožnejšieho sedliaka a veru aj niektorého vykrmeného drotára tiež už zčiasťky osvietila a ožiarila. Nuž ale keď už všade kričia len osveta, čo že oni rozumia pod tým? Nuž to, čo kriku a tlčhubovia a čo mnohé nezabožské noviny rozumia, totižto: čím menej verif, čím menej čo na náboženstvo dať. Kto zriedka alebo nikdy do kostola nechodí, a sväté sviatosti zapovrhá, slovo Božie neslyší a v póstnych dňoch svedomie svoje s hovädinou babre a zákony cirkevné k posmechu vystavuje, ten je už osvietený! A kto svedčí, že po smrti je všetkému koniec, že nenie život večný, ani odplaty, ani neba, ani pekla, ten je už celkom osvietený! Takýto osvietený vypráva raz tak, a druhý raz zase ináč dľa toho, ako práve čo čítal, alebo čo vypil. Pri čerstve načapovanom pive je potom totálne, docela osvietený, lebo vtedy už niet Boha, ani čerta, niet nič, len v jeho hlave brieždi kahanec osvety z pivovára donesený. Vtedy sú kňazi cigáni, všetko nestojí nič, konečne ani on sám na svojich nohách. A ponevác smrť sa odtajif a odškriepif nedá, lebo ľudia každý deň mrú, nuž aspoň po smrti just a just neni nič, bárs aj čo kňazi povedia, a just neni nič! A s tým sa už dokázalo!

Nočná sova a netopier držia jasný deň za tmavý čas, od svetla slnkového ich oči bolia, neznesú ho. Naopak noc im je osvieteným časom. Sova má svoje svetlo v hlave, oči jej sviefa ako žeravý uheľ, — a netopier zase má veľkú radosť, keď zbadá olejovú lampu zažatú, toto biedne svetlo, ktorého masť on aj žrať ľubi, jemu je pravé svetlo. Tak je to aj s človekom, ktorý sa za osvieteného drží. Nebeské svetlo viery mu boľasť robí, on ho nechce, lebo on má vo svojej hlave svoje privátne svetlo, svoje namyslené a domyslené múdrosti, a ako netopier masť smradľavé svetlo ľubi, tak aj taký osvietený špinavé, protináboženské spisy od zých a odpadlých od Boha ľudí načarbané tisíc ráz viac radšej číta, nežli katechismus. A keď mu už nadprirodzené svetlo viery vyhaslo, vtedy potom o záležitostiach dušného svojho spasenia, o svojom cieli je toho istého náhľadu a osvietenia, akého náhľadu je jeho starý kôň v maštali! Keď sa ho pýtaš, kto je Boh, odkiaľ svet pochádza, čo nasleduje po smrti, čo máme robiť, aby sme šťastlivú večnosť našli? tak ti on o tom nič nevie povedať. Najviac povie na to: „Čo nevidím a nepochopím,

to neverím.“ No a už biednejšieho chudáka niet na svete od toho, ktorý nemá nič v hlave, len to, čo pochopuje. Zdaliž slepý, ktorý len prstami okolo seba šmatrá, je múdrejší od človeka, ktorý má dobré oči a vidí ďaleko až do neba, kde žiadne ruky nedosiahnu?

Jeden nemecký spisovateľ menom Klaudius toto si napísal do knihy: „Osvietené je toto naše storočie — osol žerie slamu a bodliačie.“ Ľudia, ktorí len slamu z novin a bodliačie z posmechov nad vierou s appetítom jedia, podobní sú tomu osvietenému „ušakovi“, myslia, že majú pravdu, majú ale málo a len lojových modzgov, medzi vysokýma ušíma.

Do jednej väčšej dediny chodieval akýsi veľmi osvietený lekár doktor Vomáčka osýpky štepif, pri ktorom remese on rád ľuďom aj do srdca štepil nenávisť proti viere, proti náboženstvu, a rozumie sa najviac proti kňazom, zvlášte sa ľubil dožívať o veciach viery a náboženstva s rychtárom. Lekár len vždy tú milú prírodu držal za Boha, ostatné, čo viera a kňazi učia, to dľa jeho osýpkového rozumu nijak nepasovalo do včulajšieho osvieteného storočia — to on mal za fabule, za klebety kňazské. „No, rychtár, čo poviete na to, ja som ako lekár už vyše dvesto mrtvol ľudských otváral, ale veru som nikdy ešte dušu, ba ani len ležisko jej nenašiel, ani nevidel, a čo ja nevidím, to ani neverím. Keď posledná para vynde z ľudských plúc voľ, vtedy je už aj koniec všetkému so smrťou. Čo poviete na to, rychtárko, he?“ — „Pán veľkomožný doktor, vy máte celkom pravdu, jestli sa to jedná len o psov, o kočky, o oslov a o svine, tam je veru už koniec všetkému! A vy pri svojej múdrosti zdáte sa byť veľmi poníženým, keď sa k takejto spoločnosti rátate! Veď my sme ľudia, a nie hovädá, medzi nami je predsa len rozdiel, my máme nesmrteľného ducha, ktorý žije ešte aj vtedy, keď ho vy pán doktor či svojou nevedomosťou, či nešikovnosťou, alebo svojou neobanlivosťou so zlou medicinou až z tela ľudského na druhý svet vyženiete, za čo vám ľudia ešte aj zaplatif musia. Že vy dušu a ležisko jej ste ešte v žiadnej mrtvole nenašli a nevideli! Nuž veď ste vy len prázdnu klietku visitovali, vták z nej uletel. A že čo nevidíte, ani neveríte! Nuž aj ja to tak robím: dovčulka som ani ja nevidel u vás ro umu, nuž aj ja čo nevidím, tiež neverím, že by ste mali rozum. Vtedy vaša veľká múdra hlavička slúžif by mohla na pasť, do ktorej by sa sýkorky lapaly. Keď by z vašej hlavy tie lojové modzgy, mašinu túto na myšlienky, vyskriabal von tak, ako z dyne a tekvice jadierka, tak by bola hotová pasť na sýkorky.“ — „Vy ste grobian, rychtár, a chrapúň, tárate, ako vaše kňazisko!“ — „Odpusťte, pán doktor

o-ypkár, keby nebola večnosť a odplata v nej, človek by bol vtedy biednejšie stvorenie od zvierata, vrany, zajaca, lišky atď., tieto majú všade svoju jednakú uniformu, jednakú chovu, jednaké právo. Tie nemajú komasovaný chotár — všade majú slobodu. A my ľudia? Jeden pije šampaňské, a druhý nemá chleba, ani zdravej vody. Jeden chodí ako páv pyšno v drahých šatách, a druhý je polonahý, otrhaný. Vy ku pr. máte zlaté hodinky, a druhý ani len svojej drevenej ližičky nemá. Jeden má každý deň hody, a druhý hladuje. Jeden pracuje, a druhý mu prácu zožere, ukradne. Veľkých kmínov, čo stálsice kradnú, nechajú utekať, malého kmína, čo od hladu chlieb ukradol, zatvorila. Jeden tu utláča náruživosť, aby sa hriechu nedopustil, druhý trpezlivo znáša krivdy a nepomstí sa. Teda kde najde náhradu takýto chudák, keď nie vo večnosti? Však keď by človek neveril vo večnosť a budúci život, vtedy by tento svet bol jama mordárska, plná všetkého zlého. Žiaden by nebol istý jeden pred druhým.“ — „No, rychtárko, nechajte to tak a zaplaťte mi furmanku, čo som tu bol osýpky štepíť.“ — „Nuž aj ja som toho náhľadu, pán doktor, zostaňte len pri svojich brčkách, do ktorých z kravského vemena osýpkovú materiu nalievate, a nás nechajte pri našej viere a pri našich kňazoch.“

Rozhovor počúval a vytáral

Janko Chorľavý,
zaštopený a predsa rapavý.

Opilstvo.

(Pokračovanie.)

A predsa tak je, jeden hnevom, druhý smilstvom, najviac ale opilstvom kopú si ľudia predčasný hrob. Lebo hovorí sväté Písmo: Pre obžerstvo mnohí zomreli, a kto je triezvy, pridá si života; nehľad na víno, keď sa skvie v sklenici, barva jeho vchádza lahodne, ale naposledy ako had uštipne a ako baziliček rozbije jed. My hovoríme o pálenke, že je ešte horšia, ako jed. Človeka raní, a hneď morovú ranu dostane, ktorá sa ťažko dá vyliečiť, pretože sv. Písmo hovorí, že víno k obveseleniu stvrnené je a nie k opilstvu, a pálenka tá musí tisíc ráz vacej uškodiť, ako víno. Jako je škodlivé človekovi, keď viac zjije, jako mu patrí, tým viac sa to dá povedať o užívaní pálenky, ktorá je ustavičným zdravím človeka pomaly zožierajúcim jedom. Nemierny nápoj rozpáľuje sily a kazí krv, porušuje ľadviny a vysúša životné vlahy človeka. Čo z toho po-

tom nasleduje? Všelijaké nemoce a neduhy, ukrátenie života a často i náhla smrť. Jako môže aj telo, opilstvom obťažené, byť zdravé? pýta sa sv. Bazil. No všeobecne sa zľaujeme, že človečenstvo so dňa na deň slabne a vystavené je mnohým predtým neslýchaným nemociam. Nikdy nebolo slýchať o toľkých mrtviciach, ako teraz. Odkedy v tých krajoch, kde predtým boli obrovské postavy, vidieť potomstvo zakrpatené. Odkiaľ tamten je slabý, ako vyziabla mucha? Odkiaľ slabosť toho, ktorý nevládze rukama pracovať, nohama chodiť? To sú následky opilstva. My sa hrozíme, keď kto násilne puškou alebo provazom bere si život; nemáme-li sa ale i nad tým hroziť, keď kto opilstvom ukracuje si život. Mnohý sa nazdáva, že pálenkou posilní sa v práci. Áno na chvíľu rozdráždí sa k práci, ale o krátky čas pocíti slabosť a neschopnosť k práci. Porovnajte len človeka mierneho s nemiernym pri práci a presvedčíte sa, že nemiernosťou zkažený človek nevytrvá v práci.

Nech nikto nepovie: ja som silný, mne to už neuškodí. Keď si zdravý a silný, chráň si zdravie a silu a nezabíjaj ju nemiernosťou. Pamätaj tiež pritom, že znese-li to tvoje telo, neznese to tvoj majetok; nič tak nekynoží majetok, ako korhelstvo. Za našich časov čo iného slýchať, len zľauovanie a nariekanie: bieda a núdza spomína sa veľmi zhusta. Dôchodky malé, výdelky slabé, všetko drahé, potreby mnohé, človek ani nevie, na čo najprv vydať ten peniaz. Niečo uhospodáriť, to je vec nemožná, lebo človek musí sa dobre poradiť s rozumom, aby len vystačil s vreckom. Hej, predtým bývaly lepšie časy, toto je stará pieseň, a niet toho človeka, ktorý by ju nevedel.

Je pravda, že prv boli lepšie časy, lebo pálenie nebolo, krčmy zriedkavé boli, prešiel človek tri-štyri dediny, čo krčmy nenašiel.

Či je nie div, že pre korhelicu svet chudobnie, aj musí, lebo nechce dobré rady načúvať a dobré knihy čítať! Obráťme a už raz a zanechajme tú pohanskú obyčej zakúfne krky Bachusovi!

Opilstvo kazí zdravie, majetok a dobré meno.

Drahý čitateľu, keby tak niektorý z dedov našich, ktorý asi pred 60 rokami uložený bol do hrobu, z mrtvých vstal, ja bych ho povodil

po krčmách. V nedeľu ukázal bych mu takých, ktorí by mohli radšej sedieť v kostole pri modlitbe, alebo doma pri čítaní nejakej užitočnej knihy. V robotný deň ale takých, ktorí miesto toho, aby boli pri práci, v nemiernom pití nachádzajú rozkoš svoju, ba opilstvom omráčení už ani nevládu držať hlavu. Potom bych sa začal sťažovať, že sú ťažké časy. Čo by mi odpovedal? Bezpochyby by ma premeral a celý namrzený oboril by sa na mňa: „Čo, ty to nazývaš zlými časmi? Hľa, veď ten ľud žije v samých rozkošiach. Kto tolko popíť a tak hojne hodovať môže, ten musí mať všetkého v hojnosti. To verím, že takýmto posedávaním v krčmách povoláva sa len bieda a núdza do domu.“

Ludia sa ponosujú, a predsa vždy nové pálenice sa zakladajú a nové krčmy otvárajú. V iných krajinách stavajú fabriky, aby ľud mal zárobky, u nás stavajú krčmy, aby ľud vedený bol k žobráckej palici.

Áno, ešte raz hovorím, opilstvo vedie človeka k žobráckej palici, i preto, že je márnoprátny, i preto, že je nedbanlivý.

Obzrime si židov. Namiesto pitia si dobré jedlo pristroja. Bárš je krčmár a trunku má dosť, radšej si dá k obedu čerstvej vody doniesť, lebo vie, že mu to škodí na zdraví nemôže. A mnohí sa čudujú, že žid zbohatne!

Opilec nielen márne sily tela, lež márne i majetok svoj a prostriedky svojej živnosti, keď prepije dôchodky a mzdu práce svojej. On zanáša do krčmy to, čo by si mal odložiť na ten čas, až by ho potkalo nešťastie, alebo na tú dobu veku svojho, keď nebude vládnuť dačo si zaslúžiť svojima rukama.

(Pokračovanie nasleduje.)

Soznam milodarov

na kostol Panny Marie na Hore Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Jozef Dulya 150 zl., Štefan Oravetz z Hanisky sbierka 53 zl., Karol Antal farár 55 zl., Hruby Vincenc 50 zl., Verona Huľa z Osadi sbierka 26 zl. 90 kr., Ján Turinsky 25 zl., Štefan Tešner, N. N. zo Szinye Lipovca, Juraj Dobransky, Michal Kostik z Ameriky po 20 zl., N. N. z Kežmarku 17 zl. 80 kr., N. N. z Bobrovca 17 zl., Ján Rozum, Michal Drobňak po 15 zl., Jozef Bebko zo Sariša sbierka od pútnikov pri sv. Anne 14 zl. 30 kr., Ruž. braterstvo z Kapušán 14 zl.,

N. N. z Tuchinej 13 zl. 10 kr., Michal Mikula 13 zl., Maria Kltonič z Viedňa 11 zl. 75 kr., Ruž. Spolok z Pov. Nov. Zámkov 10 kr., Maria Harčarik 8 zl. 60 kr., Katerina Šutor, Anna Géczi po 6 zl., Štefan Matloň 5 zl. 20 kr., Ján Boháč, N. N. z Košic, Ján Mačinga, Maria Mikloš, N. N. z H. Lapšov, Jozef Arvay, Anna Kališek, Maria Bzdoch, Anna Sabol, Matej Koza, Ján Baňas z Ameriky, Anna Gatyál, Ján Bačinsky vojenský fárar, Martio Šipold, Anna Vadasz po 5 zl., N. N. z Beharovec, Antal Filemila, Maria Kurinsky, N. N. zo Sv. Michala, Maria Mihočko po 4 zl., Jozef Sterbiná 3 zl. 60 kr., Jozef Lojdel 3 zl. 15 kr., Maria Novák, Anna Misčíšak, Maria Hatok, N. N. z Košic, Anna Kučera 3 zl., Anna Dečo 2 zl. 60 kr., Žofia Vencka, N. N. z Košic po 2 zl. 20 kr., Ján Káčurek, Anna Darab, Ján Hudák, Ján Kompanik, N. N. z Dergova, Maria Varga, Jozef Absolon, Helena Gyurgin, N. N. z N. N. z Košic, Rozalia Morinec, Jozef Bebko, N. N. z Košic, N. N. z Brezovici, Ján Majkut, Maria Tóth, Juraj Solarik, Emilia Schirger, Maria Komora, Vilkelmina Štorc, Ján Fridrych po 2 zl., Anna Doľak 1 zl. 80 kr., Jozef Kresanek, Maria Rahel, N. N. z Tižiteho, N. N. z Komjatnej, N. N. z Bobolu po 1 zl. 50 kr., Michal Skolnik 1 zl. 30 kr., Martin Babjak 3 zl., Michal Hrdlička, Ján Gasparik, Ján Boriša po 1 zl. 20 kr., N. N. zo Sv. Michala 1 zl. 77 kr., Žofia Badzik, N. N. z Hehštetna, Jozef Jasek, Michal Tomik, G. R., Maria Janito, Maria Baran, Maria Kováč. Daniel Vaško, Emilia Banč, Barbara Vasil, Anna Keleme, Anna Kosčo, Alžbeta Labuda, Maria Takáč, Maria Lacko, Ján Štreblicky, Maria Mihočko Ján Götinger, Terezia Horniček, Maria Riesz, Karol Jaroš, Julia Ungvarsky, Katerina Čenčák, Michal Smoleň, Florian Pavečič. Anton Javorsky, Jozef Kancir, N. N. z Košic, Ján Urban, Anna Godus, Alžbeta Novák, Jozef Kravnik, Rozalia Pudmericky, František Matejko, Štefan Špícko, Michal Bednarik, Jozef Krakovsky, Alžbeta Samson, Alžbeta Novák, Anton Richter, Maria Hinko, Rafael Adler, Valent Milinay, Ján Urbanec, Jozef Franek, J. K., Ondrej Piontek, Jozef Michňa, Štefan Dušek, Alžbeta Dugas, Michal Štefan, M. Labanc, L. M., Ondrej Salus, Jozef Vanko, Žofia Zalkán, Uršula Svidraň, Ján Valach, Katerina Freisz, Michal Libaut, Terezia Hrubec, Maria Levicky, Anna Hruška, Maria Vitkovsky, Terezia Janik, Štefania Bajer, N. N. z Košic, Imrich Šalata, Maria Podobný, Maria Doliňak, Verona Migaji, Rozalia Odrobiňak, Ján Petriček, Štefan Začík, Jozef Kantarik, Juraj Pardeľ, Anna Tabák, Anna Dziač, Maria Varga, Anna Čirip, Maria Haršanič, Maria Vaclav, Ján Bednarčík, Jakub Koza, Jozef Marienka, Johanna Capak, Klementina Gebel, Ján Jablonsky, Maria Vices, Julia Kocurik, Katarina Bendik, N. N. z Eupt. Kvačian, Michal Greško, Ján Janik, Rozalia Schvarz, Ján Dvorecky, Ondrej Hricz, Anna Hanzel, Jakob Lang, Anna Petrila, Anna Kohút, Vilhelm Kučík, Gustáv Mišik, Johanna Bagí, Anna Vendrak, Michal Lengény, Ondrej Šoltisz, Jakob Litmansky po 1 zl., Anna Gibel 4 zl., M. Bugoš, 1 zl.

5 kr., N. N. z Dargova 85 kr., Johanna Štreblicky, Maria Začek po 80 kr., N. N. z Bobrovca, Magdalena Hamel po 70 kr., Štefan Lustig 60 kr., Julianna Groviansky, Anton Knoško, Zuzanna Štubner, Štefan Otahel, Ján Balla, Anna Majovsky, N. N. z Tiziteho, Jozef Kantarik, Katerina Vicko, Ján Sitar, Ján Huska, Sndrej Matana, Martin Bistricky, Anna David, Ján Raček, Maria Kračuj, Michal Vidomsky, Alžbeta Kazimir, Anna Bebko, Anna Centner, Michal Miezga, Maria Tobias Gašpar Hatala, Ján Kozar, Juraj Augustin, Františ Petko po 50 kr., N. N. zo Sv. Michala 40 kr.

(Pokračovanie nasleduje.)

Túžba.

Čo na mojej lýre malej
Tak v náhlosti zaznelo,
Výlev horlivosti pravej
Je to, bo to vyvrelo
V mladých prúdoch rozvlnených
Zo prameňa čistého
Mojich citov rozochvených
Z cieľu dobročinného:
Aby z možnosti som celej
Širil slávu Božieho
Mena a z pokory vrelej
Chválil Tvorca svojeho;
Zveleboval, vyvyšoval
Moju vlasť milovanú,
Ó by ju Boh udržoval
Vždy úplne zehnanú!
Tiež bližnému bych osožil
S darmi s hora danými,
A dlh lásky svojej složil
Činmi dobroprajnými. —
Žiaden ohľad, zisk, úmysel
Iný nerozplamenil
Srdco moje a jak ctiteľ
Čnosti bych nezamenil
Tento zúmer môj bezžistný
Za nijakú výhodu
Hmotnú, ktorá by cieľ slučný
Obrátila v nehodu. —
Pýta sa ma asnáď niekto,
Prečo som to učinil?
Odpovedám jemu: preto,
Ponevác som sa cítil
K tomu pohnutým vnútorne
Z prirodzenej príčiny,
Ktorá spravuje vždy svorne
Naše túžby a činy.
Kto prikázal slávikovi
Eubé piesne vylievat?

Kto nakladá zas pávovi
Skvostné perá vystierať?
Prečo slnko svieta, hreje,
Ruža vôňu rozstiela?
Mračno túžený dážď leje,
Vetrik žiale rozviera? —
Ó nič neni bez príčiny,
Jedenkaždý právo má,
Ba vlastne aj je povinný
Riadit sa dľa zákona,
Bohom zákona daného,
By dľa svojej schopnosti
Plnil pohnútky pravého
Srdca z celej možnosti. —
Len to si ja, len to prajem,
Aby, čo som tuná sial:
Nepadlo na tvrdý kameň,
Bo by to bol potom žiaľ;
Ale pôdy do úrodnej
A prinieslo túžený
Osoh, tak bych v miere hojne
Došiel svojoj odmeny.

K.

Svetlom osvety francúzskej objasnené heslo: „Sloboda, rovnoprávnosť a braterstvo“ v časoch francúzskej revolúcie a v iných neskorších časoch.

Prvý, kto osvetu na svet doniesol, bol zaiste sám Boh v raji, keď stvoril nášho pradeda Adama a prababu Evu, ktorých On nielen jasným rozumom vyznačil, ktorým oni prírodu, zákony a tajemstvá jej lepšie a dokonalejšie poznať a pre seba využítkovať mohli, nežli všetci naši mudrci sú to v stave spraviť, ale im aj také nebeské nadprirodzené svetlo daroval, s ktorým oni boli v stave aj Boha a vlastnosti jeho, vôľu jeho, povinnosť naproti nemu a sebe, a cieľ svoj večný poznať. Nuž ale prišiel aj diabol do raja a doniesol zase aj on svoju falošnú osvetu tým istým prvým ľuďom. Cirkevní učitelia menujú diabla „Božou opicou“. Lúbi Boha napodobňovať, ako opica napodobňuje ľudí, a kde si Boh veľkolepý a malebný chrám vystaví, tam pride diabol-opica a hneď blízko chrámu vystaví si zase kapličku. On teda tiež doniesol svoju „osvetu“ Adamovi a Eve a s veľkou vážnosťou a so sviatočnou papuľou povedal: „Veru to tak neni, ako vám to Boh povedal, vy len užite z toho, čo vám On zakázal, a len vtedy sa vám otvoria oči, a budete osvietení, ako bohovia.“ Toto červené z pekla donesené svetlo, ktorým im hlavy osvietil, pozdávalo sa im, a všetečná žena dala zlú radu Adamovi, ktorý ju prijal, a tak diabol s tou svojou osvetou, pri ktorej sa im vskutku oči otvorily, prvých ľudí ohavne oklamal. Oni až potom zbadali, že sa s nimi zle stalo, ale už bolo neskoro, spáchali ohavný hriech nevďačnosti, nevery, pýchy, ktorý hriech im dovliekol smrť, boľasti, trápenia, núdzu a celý regiment všelijaného zlého. Diabol si od škodoradosti ruky trel, odišiel preč a ich v

biede tela a duše zanechal. Ā keď ľudia — odvčulka poddaní — diabla za 4000 rokov pri tejto jeho osvete na živého a pravdivého Boha zabudli a mnoho zlého postvárali a si viac rady dať ani nemohli a v tej Luciferovej kapličke diablom slúžili. Smiloval sa Syn Boží nad touto biedou a núdzou, a prišiel sám, priniesúc zase nebeské svetlo a osvetu ľuďom svojho božského učenia a založil cirkev, ktorej naložil, aby toto svetlo po celom svete roznášala a ľudí osvecovala, aby zase poznali Boha a povinnosti k nemu a k spolučlovokovi a k sebe, a poznal svoj cieľ večný. Hľa, tu sa zase dostavil diabol-opica a okolo cirkve Kristovej vystavil si svoje cirkve, samé to filiálky pekla rozličných bludov a rozkolníctva! A tak s cirkvou Ježišovou aj on chodí po svete so svojou osvetou svetla červeného, za ktorým ľudia húfne idú, ako motýl okolo petroleumovej lampy večer. Nuž toto vieš aj ty z bibliky.

Včul zase nazreme aj do historie sveta, aj tá nám vypráva o tej osvete a o tom svetle nielen Kristovom, ale aj Luciferovom.

Pri a okolo začiatku tohoto osvieteného storočia, takáto červená osвета a svetlo Luciferove vyšlo z revolucie francúzskej. Zaiste vieš, alebo si počul, že Francúzsko je veľmi vzdelané, ba až prezreté v tejto vzdelanosti. Už skoro až hnije, ako prezreté ovocie. Aj to vieš, že z Francúzska pochádza nielen drahé šampaňské víno, ku ktorému chudobní ľudia na tomto svete nikdy neprídu, ale pochádzajú aj najdrahšie a najfajnovšie likéry a koňaky, z ktorých dosť skrovná a malá sklienka aj šesť, sedem zlatých koštuje, ktorými pálenkami si len peňažití páni môžu ústočka vymývať. Nuž ale aj všelijaké módy rúchové, zvlášte pre dámy, panie mestské, a pre mňa bárs aj pre kuchárky a frajeimerky! Keď tak prideš do mesta a dáš si záležať, muštruješ módu francúzsku na dámach a iných sa presušajúcich ženských osobách, ktoré inej roboty nemajú, ako sa ukazovať, čím a ako je zaobalená ich živá kostra a mrtvola, nuž sa veru zasmieješ, ako tá francúzska móda robí opice na div a zázrak sveta z našich zien. Dnes vidíš jednu, alebo aby sme sa nedožúvali, aj viac zien s takými rukávami, ako by na pleciah mali zavesené koňské šunky miesto ruky. O týždeň dľa zásad módy francúzskej zase uzreš tú istú dámu s takými úzkymi rukávami, ako by mala na pleciah priviazané dve chudé klobásky, ktoré sa ani zohnúť nedajú, skôr sa prelomia. Tu zase jedna beží, ba však ani kráčať nemôže pre veľmi úzku sukňu, myslel by si, že chuderke krajčírka celý zadok do kopy sošila, aby sa len vliekla, ako húsenica. Tu zase druhá vlečie za sebou na dva metre dlhý šlep po blate, po prachu; tak že v niektorých mestách už ani nezametajú ulice, ani blato nevyvážajú, pozametajú to francúzske šlepy lepšie, ako brezové metly, a blato poodnášajú preč na šleпоч z ulice do svojich salonov. Preto majú frajeimerky toľko prachu po salonoch vymetať, a deti potom kašľú, a doktor hovorí, že to je samár hurut. Tu zase kráča jedna v dlhom,

úzkom bez rukávov kepení, ako by v koryte stála a niesla ho na chrbáte. Tam zase iná v tak širokých sukniach, ako by 12-okovný kapustný sud za sebou vliekla! Tam hen zase ide s tak vysokým kráglom, že od zadku ani len hlavu jej nevidíš. Myslel by si, že to nejaký peň drevený vysoký ide. A z predku z toho kráгла vysokého tvár jej tak vykúka, ako keď liška z diery kurence muštruje. Najohavnejšia móda pri bálloch a tancoch je tá, ktorá predpisuje široko a hlboko vystrihnuté šaty na prsiach. Ozaj, človek by myslel, že je všeobecný jarmok na kutle a na dršky. A k tomu móda táto francúzska tak zašnoruje žalúdok ženám, že až s črevami musí o miesto jednať, lebo ho mider dolu stlačí, že ani jesť, ani hýbať sa nie je v stave, čo potom takú podobu dá dáme, ako by pretrhnutý mravec bola. Následok toho je omdlievanie, zlý zápach z úst a iné nemoce. A že sú aj zvláštne nemoce, ktoré sa francúzskymi menujú, to vo špitáloch dobre vedia. Sú isté oddiely pre takýchto Francúzov. Sú to výrostky prestúpenia siesteho prikazu Božieho.

Tak aj novomódnou osvetu a svetlo dostalo toto naše už zomierajúce storočie z Francúzska, z francúzskej revolucie, ktorá ukiazala, ako sa osвета robí.

Novomódna osвета teda dľa historie, ktorá sa revidovať nedá, zväčša tiež z Francúzska, z revolucie francúzskej pochádza. V revolucii tejto zotreli Boha a vieru za boha vyhlásili rozum ľudský, križ s oltára shodili a postavili na oltár akúsi necudnú osobu ženskú a tú vykričali si za Boha. Kráľovi svojmu a kráľovnej odrúbali hlavu na „gilotín“, a korunného princa dali šustrovi za učna. Kňazov a mnichov pozabijali, a pomordovali celé familie. Z kostolov porobili sýpky a maštale. A keď kto ukázal znak kresťanstva, už bola dostatočná príčina, mu hlavu odťaf. Tak sa to stalo ku pr. s jedným chlapcom učnom v Paríži, keď ohromná búrka sa zdvihla a sa strašlivo blýskalo. Ten mladý učeň, ako bol z domu navyknutý, pri veľkom býskaní sa prežehnával znakom sv. križa. Ako to zbadali osvietení, hneď chlapca chytili ako prívrženca starej viery katolíckej a hlavu mu odsekli ako moriakovi.

V našom osvietenom storočí dosť sa navykrikujú novinkári a osvietení farizej, všelijaké prázdne výrazy a frázy ohlasujú, ako: sloboda, rovnoprávnosť, pokrok, osвета, civilisacia, ľudskosť, svetlo, kultúrny boj, najvyššie imanie a vydobudnutie národa, a mnohé iné talafatky, ktoré sa dokázaly byť len nepravdou, luhárstvom a zás'rou, pod ktorou a za ktorou sa násilie, zločiny a nespravedlivosti popáchaly. Takéto oškľivosti a diabolské luhárstva pekných týckto slov a výrazov, aké takí mužovia užívajú, ukázaly sa vo francúzskej revolucii, ktorá v roku 1789 v meste Paríži vypukla. Náboženstvo a vieru kresťanskú zotreli; rozum, slobodu, rovnoprávnosť a braterstvo na tron a na oltár postavili. A pod týmto panovaním rozumu, slobody a rovnoprávnosti také zločiny, ohavnosti a ukrutnosti porobili, že svet už horších nevidel. Čo oni doma vo Francúz-

sku postvárali, to ti nejdem ani vyprávať, to by ti vlasy dupkom vstaly, to bych ti celé knihy musel čítať. Ja ti len na próbu zo Švajciarska jeden malý „kanton“ t. j. stolicu prednesiem a ukážem, akú sortu rozumu, slobody a braterstva doniesla francúzska ošvietená revolúcia.

Aby si ale nepovedal, že ja som si to len tak z prsta vycísal, odvolám sa na jednu knižku, ktorá vo Švajciarsku vyšla s týmto titulom: „Napadnutie v Nidvaldene v roku 1798 od F. J. Gut; 1862.“ V knihe tejto sa dôkladne vypráva, čo Francúzi v Unterwaldene porobili. Tu prišli Francúzi do Švajciarska a všade chceli svoju francúzsku slobodu a rovnoprávnosť uviesť. Unterwaldeni ale nechceli s' dať svoju vieru a pravú slobodu od Francúzov pokaziť, a žiadali, aby im dali pokoj. Tu chceli Francúzi Unterwaldanov k svojej novomódnej slobode prinútiť a násilne vrátili sa do malého vrchovitého kantóna. Unterwaldani sa bránili proti týmto cudzím lúpežníkom zmužile, pretože ale prevaha bola na strane Francúzov, Unterwaldani podľahli.

A včul niektoré povyprávam, ako tito apoštoli slobody a práva ľudského, alebo lepšie povedano, tito krvaví psi diabľovi zachádzali. Rabovanie, mordovanie, podpaľovanie, prznenie a zneuctenie všetkého svätého takým sošobom konali a prevádzali, ako sa to horsie ani u pohanov nerobilo.

Francúzi tu v jednom jedinom dni zamordovali sto žien, sto starcov, nemocných a takých, ktorí viac zutekať nemohli. Vyše päťdesiat detí rozrúbali, pokaličili, prepíchli a o zem potrieskali, alebo ináč umučili.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

Päťstoštyridsaťsedem domov, kostolov a kaplniek prostopašne spálili. Francúzi strieľali s prázdnyimi guľami, ktoré boli naplnené sirkou, do domov. Nielen liehvu pozabijali a zedli, ale zo zlosti muohým kravám hlavy odsekli, alebo odvliekli a predali. Ľudí každého pohľavia a veku za živa pozatvárali do domov, do stodôl a maštál a spálili ich; ich krik, plač a bedákanie vysmievali. Tehotné ženy neslýchano umučili a usmrtili.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

Ženské na ten najohavnejší spôsob boli zneuctené, prznené a zamordované. S mrtvolami Francúzi tito popáchali všelijaké hriechy. Na cestách dolu hlavou a hore nohama stavaly ľudské mrtvoly do plotov a kríkov. Jednoduché mordovanie im nebolo dosť, oni mali v tom rozkoš: ruky, nohy odrúbať, oči vykláť, prsty odrezáť.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

Križe a obrazy svätých so šablami dorúbali, rúcho a náradie kostolné na posmech obrátili, sväté schránky vylámali, kalichy pokradli, sväté hostie na zem vyhodili a rozšliapali. V kostole mestečka Stans 13 osôb, ktoré sa do kostola utiahli, na všelijaký spôsob pozabijali a črevá ich po stoličkách povešali.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

Kto slobodu a vlasť svoju proti Francúzom bránil,

bol ako rebelant do jednej pivnice zatvorený, kde len malá dieročka otvorená bola; 186 osôb ta zatvorili. Mnohý pre nedostatok povetria tam omdlel, od hladu zomrel, a 20 dní ich neehali trápiť sa v tejto diere a až potom ich k súdu viedli.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

Ešte niektoré ti poviem, ako túto slobodu na jednotlivých osobách robili.

Šesťdesiatosemročný starý kňaz menom Kaiser konal u mníšiek v kostole sv. omšu v me-tečku Stans; prišli Francúzi, vyzliekli tohoto starčeka až do košele, vzali i kalich, a keď odišiel, na ulici ho zstrelili. 72-ročný starý kňaz menom Lussi na smrť nemocný. Francúzi mu do prsú vrazili šabľu. Podobne 73-ročného kňaza menom Zelger v posteli prepíchli a zomierajúceho cez schody von vyhodili. A tak aj mnohých iných kňazov pozabijali. V jednom k. pucinskom klástore viac pátrov pobili, zastrelili, prebodli a dosekali na smrť. — Vdovu menom Beng ako hovädo do krka pichli a na smrť umučili. — Barbara Gan'ek držala na rukách chlapca; jeden Francúz jej strelil guľu do tela a chlapcovi do nohy. — Panenka Rissi mocne bránila svoju poctivosť a pannenstvo, a prosila, aby ju radšej zastrelili. Francúzi ju zastrelili, nadožili, zneuctili a zprznili jej mrtvolu. — E. Stulca na posteli ohavne zabili. Jednej služke oči vyklali, jazyk vyrezali. Jednu ženu menom Barmetler v kostole, keď sa modlila, zastrelili.

Jednej šestonedielke, pretože stydlivosť svoju bránila, líca a prsia odrezali a potom ju prepíchli. Jednu 71-ročnú paniu hlavného predstaveného, menom Kaisera postrielali a živú cez okno von vyhodili. — Istý menom Donin bol sám nemocný a sedel pri svojej na smrť chorej žene. Prišli dvaja Francúzi a pýtali peniaze. Keď im dal, strelili mu do srdca. Zase prišlo ich päť, a každý z nich napichnul na pagnét jedno dieťa, ktoré napichnuté sa metaťo dlho. Nato zapálili maštál a nemocnú ženu hodili do ohňa.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

V knihe tej, odkiaľ som toto vyčítal, celé húfy žien sú menom spomenuté, ktoré Francúzi zamordovali, keď tieto svoju česť, čistotu a poctivosť bránili. V mestečku Buchs kováča menom Durer refazou priviazali ku domu a dom potom ohňom zapálili, aby sa za živa upiekol.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

A pretože ľudia aj v týchto krvavých časoch sa chceli ženit, pred kňazom sa to ale stať nemohlo, lebo nebolo kňazov, osvietení ich vymordovali, vyhnali; alebo ktorí ostali, sa poskrývali. Preto niečo nového vymysleli, o čom ani pohani, ani židia a Turci nič nevedeli. Tým menej vedeli o tom krestania: totižto civilné manželstvo, t. j. manželstvo, na ktorom náboženstvo účast brať nemohlo. Pohani, židia a Turci manželstvo za svätú vec vždy mali. Tieto manželstvá bez Boha nazvali si oni civilným manželstvom. Tieto civilné manželstvá aj okolité kniežatstvá a štáty od Francúzov ako voľačo

nového prijaly, tak ako módu v šatách od nich prijaly a prijímajú aj podnes.

Toto je asi význam pekných slov a výrazov u ľudí, ktorí nemajú kresťanstva. Sú oni zväčša oskliví farizeji a chcú len pre seba mať slobodu vo všetkom, aby iných tyranisovať mohli.

Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo!

Tak to vyčítal z histórie francúzskej

Janko Chorľavý,
mossüe drotár de Longs-Champs.

Od náhlej a nenadálej smrti vyslobod' nás Pane!

Dňa 12. októbra stal sa v Grinave smutný pád. Raňajší vlak išiel o troch hodinách od Pezinka k Sv. Juru. V tom ale furmani z Horvát-Gurabu išli do hory pre farské siahové drevo. Istý gazda, menom Štefan Jurenik, 52-ročný, šiel cez dráhu, pretože šramok bol otvorený. Sediaceho na zadku voza vlak zachytil. Voly, ktoré málo ranené boly, zlomily oje a utiekly. Voz sa zlámal, zadniu polovicu ale, kde Jurenik sedel, vlak vliekol asi na 60 metrov. Vlak sa zastavil, ale Jurenika vyťahli už mrtvého. Hlavu mal celkom rozdrúzanú, a jeho mozgy boly všetky preč. Neborák, prvý raz sa viezol na svojom novom voze.

Arciknieža Franc Ferdinand sa ženi? Viedeňské a berlínske časopisy teraz do tretice ženja aj aj arciknieža Franca Ferdinanda, dediča rakúskej a uhorskej koruny. „Berliner-Lokalanzeiger“ donáša totiž chýr, že arciknieža Franc Ferdinand zaslúbil sa s grofkou Žofiou Chotekovou dcérou českého veľmoža grófa Bohuslava Choteka, dvornou dámou arcikňažnej Izabelly v Prešporku. Arciknieža Franc Ferdinand dňa 18. decembra bude mať 36 rokov a jeho udajná slúbenica je teraz 31-ročná.

Smrť jedného starého honvéda. Z Temešváru píšú: Ján Lukačevič, ktorý bol r. 1848. honvédkym kaprálom, už od niekoľko týždňov ležal nemocný. Šiesteho októbra vstal z postele a vzdor napomínania členov rodiny a zákazu lekára obliekol sa do svojich honvédkych šiat a vystrojil sa do kostola na rekviem. Keď prišiel domov, ľahnul si do postele, poznamenajúc, že teraz už spokojne zomre. Aj skutočne zomrel ešte v ten istý deň.

Nová železničná dráha. Zo Žiliny do Rajca už cestujú po železnici. Celá dráha je 21 kilometrov dlhá a 9. t. m. oddaná bola verejnej premávke. Denne idú tri vlaky hore a dolu. Celá cesta zo Žiliny do Rajca trvá 1 hodinu a 20 minút. — Železniciu z Tenčina do Bošian už tiež začali stavať. Ponevác na celej čiare nikde nestoja v ceste väčšie prekážky, stavba železnice nebude dlho trvať.

Krst najmladšieho vnuka nášho kráľa. Vo Walsee dňa 14. t. m. pokrstili novorodeného syna arcikniežata Franca Salvatora a arcikňažny Marie Valerie v prítomnosti kráľa, bavorskej kňažny Gizely a arcikniežata Leopolda Salvatora; tento posledný zastupoval krstného otca, bavorské knieža Karola Teodora, ktorý súc chorý nemohol sa dostaviť na rodinnú slávnosť. Najmladšie arciknieža dostalo pri krste meno Theodor Salvator. Na krstenie došlého kráľa prijalo obyvateľstvo s veľkými ováciami. Večer bol faklový pochod a osvetlenie mestčka. Kráľ večer odcestoval do Viedne a ztadiaľ do Budapešti.

Shromaždenia poštarov. Spolok uh. kráľ. poštarov a expeditorov dňa 7. októbra v Miškovci odbyval svoje riadne valné shromaždenie, na ktorom uzavrelo podať ku vláde memorandum, v ktorom poštári žiadajú: 1. Doživotné vymenovanie a služebnú pragmatiku; 2. za postmajstra vymenovaní majú byť len expeditori; 3. zvýšenie minimálneho ptata; 4. poštarom za úradné miestnosti platiť má vláda bytné. Návrh memoranduma shromaždenie prijalo.

Vo väčších hospodárstvach, obzvlášte keď krmíme mnoho husí, odporúča sa: 1. spraviť spodok chlieva (dlážku) z cementu, betonu, pretože sa taký chlievik ľahko a spôsobne dá čistiť. 2. Steny chlievika treba na hladko ovakovať (maltou obhádzaf), aby smo ich jednoduchým obielením bárskeďy očistiť mohli. 3. Nádoby na žrádlo a vodu zaopatrite si železné alebo hlinené a nie drevené, v ktorých sa i žrádlo i voda ľahko zkaží. 4. Ako stelivo upotrebujme rašelinovú mrvu (torf) a porokajme ju pred rozsypaním 1 a pol procentnou sirkovou kyselinou. 5. Nádoby na žrádlo a nápoj držme bedlivo v čistote; každý týždeň treba ich aspoň raz umyť silným sódovým lúhom. Tak ochránime si hydinu pred nákazou, hydina hude dobre zrať, tučneť a nákladok na chlievik donesie nám hojný ošoh.

Dobrá pivnica je v domácnosti veľmi vážna vec. Pivnicu musíme chrániť pred zimou, pred veľkým teplom a nesmie byť vlhká; musí mať čisté, suché povetrie a nadostač svetla. Vo veľmi chladnej pivnici kazia sa zemiaky, ale v príliš teplej ešte väčšmi. Pivnice nesmú byť plytko kopané, ale radšej hlbšie. Do tej samej pivnice nesmieme dávať čokoľvek: zemiaky, zeleniny, víno, ovocie, alebo práve aj mlieko, lebo tak znečistí, zkaží sa povetrie a to na mnohé veci zle účinkuje. Kto nemôže mať dve pivnice, nech si tú, čo má, predeli a nech v jednom oddelení drží zemiaky, v druhom zeleninu, ovocie, mlieko, maslo a víno (kto má). Zemiaky, zeleninu treba najprv usušiť na úvetri a tak do pivnice uložiť. Zemiakov neslobodno nasypať vyše jedného metra zvyše.

Proti boleniu zubov vyžraných, deravých, upotrebuje sa teraz prášok, takzvaný orthoform, ktorý dostaf v apotéke. Prášok rozpusti sa v sohríatom spirituse, do toho zamočíme kúštek vaty a vtisneme to do bolavého zuba; bolesť hneď prestane.

Už je posvätený chrám Karmelitov v Budapešti na Anjelskom území. Sv. obrady konal biskup Boltizár; sv. omšu slúžil kardinál primás; i jeho veličenstvo bol prítomný. Bolo tam veľa cirkevných a svetských dôstojníkov prítomné. Páter Soós si zvečnil meno, že na tomto opustenom mieste ten kostel vystavil. Ináče milodary sú ešte vždy potrebné, lebo hybuje 90 tisíc zlatých, ktoré vyplatí treba.

Nešťastie na Dunaji. Srbský parník Deligrad srazil sa s rakúskym parníkom Hildegarde. Srbský parník sa porúchal tak, že jeho náklad musel byť prenesený na rakúsky parník. Krom toho viac ľudí vezúcich sa na Deligrade utopilo sa.

Brutálny notár. Z Veľkého Váradu píše: A počasajskej čárde zabával sa Pavel Rácz nádenník, pri druhom stole popíjal si obecný notár. Notárovi sa neľúbila hlučná zábava nádenníka, oslovil tohoto, ale Rácz miesto odpovede začal si spievať. Nazlobený notár priskočil ku nádenníkovi a viackrát ho udrhel po hlave. Nádenník na to prosil notára, aby ho nebil, lebo trpí vraj na srdcovú nemoc, ľahko sa mu môže dačo stať. Ale notár zostal neúprosný a keď už sám bitku zunoval, rozkázal obecnému sluhovi aby ďalej tlkol ubohého Rácza. Potom oba, notár a sluha vysácali Rácza von z čárdy a uviazuc mu na krk hodný povraz, pripali ho ku koňom. Nešťastník musel popri ohnivých paripách cvalom bežať, až ho konečne krv zaliala a padol na zem. Dlhý čas bol ťažko chorý. Brutálneho notára ťahala vrchnosť na zodpovednosť, ale tento všetko tajil vzdor tomu, že styria svedkovia svedčili oproti nemu. Kráľovský súd ho predsa posúdil na 30 dní väzenia a 15 zl. pokuty.

Psina je najnovšou specialitou Nemcov. Vo Vratislave, Kamenici, Dražďanoch, Lipsku, Žitave atď. sekajú psinu celkom verejne. Najviac psov vysekali v Kamenici (Chemnitz) 226, potom v Dražďanoch 136, a to všetko ľuďom na užívanie. Najlepšie mäso poskytujú vraj „tlstí mopsli“.

Záplava. Následkom veľkých dažďov v Itálii mnohé potoky rozvodnily sa a narobily mnoho škody. Celé domy odniesla záplava, znivočila celé vidieky, zničila a odniesla mosty. V Moline päť ľudí prišlo o život a päťnásti sú ranení.

2500ročné jubiléum Marseille-a. Mesto Marseille v decembri veľkolepými slávnosťami zasväti dvetisícpäťstoročnú pamiatku svojho založenia. Budú obrovské ľudové zábavy, historický pochod predstavujúci dejiny mesta a vývinu, faklády, hry atď. V divadlách predstavia tri nové kusy: jednu operu, jednu drámu a jednu tragediu, všetko to diela rodených Marseillečanov; i herci, ktorí budú hrať, tiež sú sami takí umelci, ich rodiskom je staré a slávne francúzske mesto Marseille.

Krádež detí v Egypte. V Kaire ztratilo sa minulého pol roka 150 detí. V mesiaci júli zmizli opäť dvaja chlapi a dve dievčence. Policii podarilo sa zo

všetkých zmiznutých detí len sedem vypátrať. Chudiatka našli v hroznom stave; o tom však, že kde boli za celý čas, nevedely z nich ani slova povedať.

Minister financií vystúpil v Budapešti proti veľkému počtu krčiem. Už to mal dávno urobiť, aspoň vtedy, čo ho o to začala ľudová strana prosiť.

Počet detí vo Francúzsku. Už od rokov stále sa ponosujú vo Francúzsku, že sa francúzsky národ sotva rozmnožuje. Jedon najnovší statistický výkaz podáva zajímavé dáta o počte francúzskych rodín a ich detí:

1,848.572 rodín nemá detí

2,689.894 „ má 1 dieťa

2,364.202 „ má 2 deti

1,585.860 „ má viac než troje detí

u 185.594 „ neni známy počet detí.

10,750.332 manželských párov je vo Francúzsku, kde počet vyše 30ročných slobodných neženatých mužov obnáša hodnú číslicu: 1,377.591.

Práva žien. Akýsi nezdvorilý Angličan hútal o právach, aké ženy požívajú, a prišiel k tomu výsledku, že ženy požívajú viac práva, ako muži, a v práve týchto bolo by vraj treba emancipovať. O rovnoprávnosti oboch pohlaví nemožno ani hovoriť. Žena, jestli má len trochu rozumu, je celkom pánom svojho osúdu, čo nemožno nijak tvrdiť o mužoch. Ženy pchajú sa do všetkého, a mužovia prezerajú, odpúšťajú im ich briedy, a to ešte i ti, ktorých oklamaly. Keď žena zavraždí manžela svojho, udajne preto, že surovo zaobchodil s ňou, porotci ju oslobodia. Ale keď žena strpčuje život muža svojho, tak že on konečne ztratí trepezlivosť a zaškrtí svoju ľubeznú trápiteľku, istotne môže počítať, že príde na sibenicu. Keď žena obžaluje svojho neverného milenca pre zrušenie daného slubu, celkom iste dostane aspoň čiastku náhrady, ktorú žiadala. Ale keby mužský zažaloval svoju nevernú milenku pre zrušenie slubu a žiadal vynáhradu, po všetkých novinách vykričali by ho za oplana a na ulici vysmievali by ho nešedne. Pri svadách v domácnosti muž vždy prehri, lebo posledná zbraň, slzy, je v moci ženských. Keď žena bicyklistka prehresí sa proti verejnému poriadku, má pokoj od polície, ale beda bicyklistovi, jestli sa on prehresí. Slovom, žena má všade nadprávo a k tomu ešte ony žalujú sa, že sú potlačené, a rečia i píšu o potrebe ženskej emancipácie. A v skutočnosti nie ženy treba emancipovať, ale mužských. — Nuž a anglický mrzút — udáva, že je starý mládenec — má konečne i trochu pravdy.

Vrah manžel. Ludevít Kaffka opustil manželku v Budapešti, lebo sa táto rádu s inými zabávala. Manželka tak sa chovala, akoby sa tomu tešila, že ju muž opustil. Raz predsa prišiel k nej manžel a videl, že sa zas zabáva manželka s inými. Vytiahol nôž a prepichol jej srdco. Kaffka je odsúdený na 10 rokov väzenia.

DOPISY.

Z TRENČIANSKA, 20. okt.

Kto chce ísť do sveta, či už drotovať či hausi-
rovať, alebo syna svojeho k drotárom za učňa vystrojif,
ide do fary, vezme seba alebo synovi matriku a zajde
ku notariusovi, by dal taký certifikát, na ktorý potom
pán slúžny vystaví „pas“, kam chce ísť, či len tu po
krajine chodiť, či do cudzozemska ísť. Pán notarius si
sadne, a až potrebuje, vezme si aj okuliare, aby fa
lepšie videl a počne fa opisovať, a fotografovať od
hlavy až do päty, a čo on na teba vidí a najde, či čo
špatného, chybného, alebo pravého, to on všetko na-
píše; on ti najsamprv pozre na hlavu zvonka — lebo
do nútra sa nekuká, čo máš v hlave, či mozdgý či loj
a či pálený „gajst“, pozre ti na vlasy, akej sú barvy,
či čierne a či ryšavé a kučeravé, ako Judáša íškariot-
skeho, alebo či sú šedivé, ako vašeho „sivka“ — alebo
či vlastne máš aj vlasov, či hlava tvoja není plechavá
a holá, ako koleno, to on napíše do certifikáta, bo aj
to dodá, že čelo tvoje je tak vysoké a dlhé, že sa ti
fahá preč po za krky cez chrbát dolu až po najspod-
nejšiu čiastku spodného tela tvojeho; to už ale nedo-
píše, bársby aj aká klská bola tvoja plešina, žeby sa
aj chlapi po nej šmikát mohli, alebo že sa ti po tejto
hladine plešiny tvojej nekedy aj rozum až dolu celkom
dolu po za chrbát sošmikne, ani to nedoloží, či ple-
chavú hlavu tvoju zub časov vyhrýzol a vytrhal, alebo
nemoc, alebo žena tak na čisto vyplela, alebo pri do-
žuvani sa v láske manželskej z horlivosti „ako“ —
dľa slov jej — „psovi“ neobarila, to do certifikáta už
nedajú, čo je aj v poriadku, dosť keď sa len to kon-
statuje, čo notarius našiel, príčinu vedieť nemusí.

Potom ti pozre do tvári na oči, či máš čierne, a
či sivé, ako „baran“, ako ti stojí nos, či na ľavo či na
pravo t. j. či je skrivený, ako jedlička, ktorú vetry pre-
krúfa, a či máš riadny nos, to jest grécky, ktorý rovno
z čela beží ako liniaľ, a dáva podobu „ovčiu“ tvári
ľudskej, a či je červený, oduťý ako kvasený oharek,
alebo či nosí bradavice, znaky tieto všetky napíše —
potom ako ti stoja ústa, či sú není nakrivené, či sú
neobyčajne veľké, ako vráta do plevina — aj uši ti
prezre, až by boly vyše miery, ako sa patrí, dlhšie
k. pr. ako u „osla“, nuž túto mimoriadnosť tiež na-
značy, ktorá fa od iných ľudí delí. Či ti osypky nene-
chali rapiny vo tvári, lebo ako ľud hovorí Pán Boh
šelmú značí, na reči ľudskej sa ale mnoho nemôže dať
— a či máš aj pehy, lebo takýto človek sa tiež delí
od iných, ako čistá syrová homolka od takej, ktorá je
mucháčincami vykropená. Alebo či nemáš na čele, na
lici a na brade nejaký znak, šev, až by ti bola vola-
kedy žena s hrncom čelo prebila, alebo v bitke pri
korlelici by ti boli oko vytlkli, kus lica odtrhli ako to

býva pri dobrej vôli takejto — aj tvoju postavu opiše,
či si dlhý, či kusý a krátky, či máš brucho, ako kory-
tnačka a dlhé tenké nohy, ako pavúk! a túto alebo
podobnú fotografiu tvoju pošle úradu slúžnovskému,
ktorý ju legalisuje, a potvrdí, že to si ti sám vo svojej
osobe a nie iný ľaby, až čo ve svete postváraš, dľa tohoto
obrázku žandári poznali teba, a až treba aj pod svoju
ochranu teba vzali. vidiš, koľké to práce predbežné,
aby si mohol po svete behať!! a keď nečo spraviš vo
svete nešíkovného a nedovolía ti behať, lebo fa do
chládku posadili, potom sú ešte väčšie roboty a vypi-
sovanie, odpisovanie atď.

Nuž ale čo špás, to špás, reči sa hovoria, a
chlieb sa jie! špás teda nr stranu! aj ja ti chcem dať
do ruky jeden pas nie na rok, alebo na tri, lež na
celý žtvot, pas tento si opatruj, lebo keď prídeš k tej
poslednej stanici, ktorá je na hranici medzi hrobom a
večnosťou, tam ti ho budú prisno revidovať, vidimirovať
a až teprv fa cez hrob prepusfa na hranicu k večno-
sti, kde fa zase dvaja hlavný financi príjmú, jeden je
sv. Michal archanjel z vážkami a s ohnivou metlou a
na ľavo od neho zase Lucifer s veľkou refazou. Sv.
Michal fa odváži, či nenesieš viac farchy so sebou,
nežli je dovoleno, až si viac nebral zo zakázaného
tovaru, zažene fa s ohnivou metlou k Luciferovi, ktorý
už vie, čo má s tebou robiť, — včul si dobre zapa-
mätaj fotografiu tohoto veľkého pasu!

Keď by si bol v deň prvého sv. prijímania zo-
mrel, bol by si včul zaiste v nebi. Boh to ale ináč
nariadil. Ty máš dlhšie žiť na česť Božiu, k úžitku
tvojho bližného a väčší stupeň slávy a radosti máš v
nebi dosiahnuť kroz bohobojný život a dobré skutky.
Dlhý život je ale nebezpečenstva plný; možno aj do
fažkého hriechu upadnúť, v ňom sotrvávať a v ňom aj
zomreť a do pekla odsúdeným byť.

Aby ti ale budúce roky, ktoré prežiť máš, k zá-
hube neslúžily, tu ti dám tento pas s naučením proti
hriechu fažkému a proti zlej smrti, dobre si prečítaj
aspoň každý mesiac tieto paragrafy.

1. §. Predovšetkým prvé je, aby si zachoval
rimsko-katolíckú vieru. To je veľká milosť, že si v pra-
vej viere poučený a vychovaný, najdrahšie dedictvo je
toto na zemi. Ti ale toto nekonečné dobré, za ktoré
milliony ľudí mučedelnikov život obetovaly, kroz ľah-
komyselnosť ztratíť môžeš, varuj sa preto obchod mať
s takými ľuďmi, ktorí nemájú viery. Ukáž a povedz
verejne, že si katolíkom s telom a s dušou — kup si
katechismus a čítaj v ňom po nedelkách. S vierou sa
nesmieš hrať, lebo ináč prehráš tvoje dušné spasenie
— na posmešky nedaj nič, lebo jestli sa budeš hanbiť
za vieru, aj Pán Ježiš v deň súdny bude sa hanbiť za
teba, to on sám ti odkazuje.

2. §. Čím čistejšiu si zachováš dušu a telo od
hriechov proti šiestemu príkazu, tým radšej u teba zo-
stane katolícká vieru. A čím vernejšie sa viery pridržáš,
tým viac udrží aj teba vieru a zachová fa predtým

hriechom proti šiestemu príkazu, ktorý hriech Boh tak veľmi nenávidí, a toho, ktorý v ňom zomre, na veky zatratí. — Varuj sa nečistých hanebných rečí, zartov, myšlenok, stras ich so seba hneď, ako ploštice, a keď také staré šedivé a plechavé hlavy sviňstvo z úst kydajú, id' preč od nich, a predstav si Boha pred seba.

3. §. Buď pracovitý, ty máš byť pravým mužom, ktorý chlieb svoj vie sebe zaslúžiť, vo svete užitočným byť, ktorý aj rodičov a domácich podporovať môže. Privykaj byť šanobným a sporivým, tvoje zaslúžené peniaze neprelochtaj, a neprivykaj na veci, ktoré nič neosožia a mnoho peňazí košťujú k. pr. tuhé fajčenie cigár. Na tom všetkom záleží, jaké obýča je si kto za mladý vzal. Keď navykneš vždy so sklenkami sa vyprávať, potom si budeš neskorej myslieť, že bez nich ani len k vydržaniu neni. — Buď svedomitý, radnej ztrať sto korún, ako by si mal sebe nespravedlivo pár filierov zadržáť, lebo dokiaľ to nevrátiš, zatiaľ aj hriech vždy tává, teda aj po smrti ešte.

V hodine smrti hriešnikov najviac trapia a znepokojujú: hriechy proti šiestemu príkazu Božiemu, a nespravedlivé veci, majetok nespravedlivý. Boh s každým vede počty, maj teda čisté svedomie.

Buď poslušný a uctivý rodičom, učiteľom a majstrom alebo gazdovi, jestli neni oplan a zlé ti nenakladá, toto je poriadok a príkaz Boží, keď ho zadržíš, tak už v tomto živote požehnanie Božie okúsiš.

5. §. Ti nevieš, ako sa ti povedie, budúcnosť je, ako veľký neznámy háj. Každý deň ti nečo môže priniesť, načo si ani nemyslel. Boh ale všetko riadi k najlepšiemu, preto sa Jeho drž a dôveru v ňom skladaj. Nikdy nezanedbaj modlitbu. Robotu nikdy neprijímaj u takeého, u ktorého žiť nemôžeš, ako katolik — v nedeľu nepracuj, služby božské navštevuj, a čítaj nečo dobrého v nedeľu. — K a t e c h i z m u s.

6. §. Keď sa chceš Boha držať, užívaj preto sväté sviatosti, nie len raz do roka, ale často pristupuj k nim. Keď si ale do fažkého hriechu padol, očisti sa hneď kroz sv. spoveď, aby fa smrť nenapadla, ako jager zajacá na ležisku.

7. §. Život vo svete dušu zapráši, zaslepí. Sú ale dve miestnosti, kde sa takáto duša precíti a nahliadne, ako je všetko malicherné a pomínutelné, a miesto to je: kostol a cintorín, keď máš času, naštiv obidvoje, čo tam budeš robiť, to ti aj tam príde namysel. Život náš je rýchlovlak, bežíme k poslednej stanici — cintorín je čakáňa — „Wartsál“, tam aj ti budeš čakáť z mrtvých vzkriesenie, a potom fa budú anjeli sortirovať, či do neba. či do pekla tak, ako si sebe to zaslúžil. Na smrť buď vždy prichystaný, nestrečuj, že si mladý, smrť ľúbi mladých ľudí tak, ako páni mladé kurenice — a to mi prisvedčí aj pán farár, ktorý vede matriku mrtvých, že smrť viac mladých ľudí zožiere, nežli starých.

Ku závirke ešte jedno slovo. Kliaf. hresif je znak, ku komu človek patrí, s kým drží, ono je modlitbou

čertovou. Modlitba ale je znak, že chceš byť krestanom, keď sa modlievaš. Modlievaj sa každý deň bárs ak kratunko, ale len dobre. Cti matičku spasiteľa tvojého, Boh nato veľkú váhu klade a fa aj skôr vyslyší, až nemáš jej škapulárik, zaopatri si ho, aby si v tomto rúchu jej zomreť mohol, a diabol nemal prístupu k duši tvojej.

V tomto pase si na krátko opísaný, si obraz a podobizeň Božia, máš znamenie neporušiteľné na veky vtlačené do duše pri svätom krste a pri birmovaní, a jestli si kňaz, aj pri sviatosti posvätenia kňazstva, znaky tie nikdy nesmažeš, ani zlým životom, poznať fa bude i Boh i diabol, včuf preto tu cestuješ po svete, aby si sa odhodlal, ku ktorému chceš na veky patriť, hé?

Janko Chorľavý,

s 58 ročným pasom zaopatrený.

ZNIOVÁRALJA, 20 okt.

Dôstojný Pane!

Zriedkavej slávnosti súčasť sme sa dňa 10. októbra v Kláštore pod Znievom. Spomenutý deň, do úradu farského uvedený bol dôst. p. Imrich Benisek, okr. vicearchidiakon a novovymenovaný farár znievský. — Už v ranajších hodinách neobyčajný ruh javil sa celým mestečkom, a na mnohých budovách vejúce zástavy zvestovaly radostnú slávnosť. — O 10. hodine medzi hlaholom ľubozvučných zvonov sprevádzaný nový p. farár, pred chrámom Božím v mene mládeže znievskej skrz Milku Petko premyslenou rečou uvítaný bol, pričom z pestrých kvetov uvitá kytká, čo odznak nežnej detinskej lásky doručená mu bola. V prepĺnenom veriacimi chráme Božom, do úradu farského uvedený bol skrz veľk. p. Karola Szófa archidiakona turčianskeho. — Hlboko dojatí sme boli otcovskou káznou nového p. farára, v ktorej nás ujisťoval. svojej otcovskej lásky a oddanosti vo všetkých potrebách duševného spasenia nášého. Po skončených službách Božích v pohostinskom dome nášého p. farára súčasťnili sme sa pri obede, asi 40 osob, kde mnohé z uprimného srdca pochádzajúce zdravice vynesené boly, menovite: pán Rudolf Akantisz vynesol zdravicu na jeho veličenstvo kráľa nášého, Karol Szófa na p. biskupa dr. Karola Rimelyho, Emil Cserey, Michal Matuskovich, Štefan Pillarik na domáceho pána, Imrich Beniček ale na svojich veriacich a shromaždených hostí. — Pod večer rozišli sme sa každý do príbytku svojho s tým sladkým presvedčením, že najvyšší Pastier duší Ježiš Kristus, udelil i nám v osobe nového p. farára horlivého pastiera farnosti nášej.

Jeden prítomný.

ODKAZY REDAKCIE.

Janko Chorľavý v **DI. P.** Vp. pátrovi R. som odovzdal váš pozdrav. Od 1. nov. nová sila zaujme miesto pri Kresťane; ja som sa už dosť natrápil a napísal. Myslím, že časopis zaujímavšie a živšie bude redigovaný. Žiarlivosť, závisť, všelijaké nepríjemnosti, ktoré sa mi zvlášte pod násilným vladárením uchádzaly, veľmi vyprobávaly moju vytrvanlivosť, ktorej niť behom poltrefa roka sa nedala pretrhnúť. — **Ján S. v B.** To nepoviem. Skúmať a konať, nenie všetko jedno. — **Martin V. vo V. Šuranoch.** Vaše štyri zlatovky priletely čo doplatok a predplatok na Kresťana, na rok 1899 a 1900. — **Exdedicia „Nár. Novín.“** Ráčte „Nár. Nov.“ posielaf na redakciu Kresťana (József körút 35.), a nie na meno dp. Bleskáňa. — **J. Bl. v Čachticiach.** Bárš som vám už aj list písal, predsa i touto cestou chceme vám tie najsrdečnejšie vďaky vysloviť. — **H. V.** To je taká pravda, jako ponos toho sedliaka, ktorý mi písal, že tam taká veľká povodeň bola, že sa všetky ryby potopily. — **Priateľ ľudu.** Na rok na dlhší čas. — **Spolkár na Čaci.** Jako sa vám vodi. Všetkým srdečný pozdrav, tak tiež aj Žilinke v Čiernom. Či už vie variť tú suchú polievku? — **Sv.** Keď nechcete k surovým ľudom patriť, nesmiete upotrebovať slovo: greaf, lež dáviť, alebo vracaf. — **Košice.** Už sme odovzdali tých 6 zl. — **L. N.** To vám tak prístáva, jako keby ste psovi piatu nohu dali. — **J. H. v N. Meste n/V.** Keď sa ten váš chlapec nechce učiť, dajte ho na pár týždňov za učňa k šintrovi — však mu príde chuť k učeniu. Aj ja som poznal jednúc takého chalana žiaka, ktorý si spieval: Načo by som sa učil — svoju hlavu darmo mučil; mne to všetko netreba — ja mám do smrti dosť chleba; môj otec má zeme, roľi — ja si môžem žiť po vóli. Viete, takéto myšlienky aj korbáč je v stave vyhnať z hlavy. — **Priateľ v T.** Už som skoro zabudol na vás. Veru kde sú tie časy, keď sme jako žiaci na vandrovke boli, a slnko nám na chrbáte sušilo gate a košeľu tak, ako sme išli. — **H. J.** Napred čelo, vykroč smelo. Ináče u vás v Štiavnicí veľmi ostré povetrie musí byť. — **L. M.** Vy ešte ani to ste neni v stave pochopiť. Vy ste veru podobný tomu krivonosiemu a krivonohiemu, ktorý keď na brechajúceho psa kameň chcel zdvihnúť pri krčme, a primrznutý kameň nemohol odtrhnúť, čudoval sa, krutiac hlavou. Nhü, hako vídhim, tu neprivazujú psov, lež khamene. — **M. P.** Keď to i ďalej tak pojde, po maly nielen vaše nohy, ale i váš rozum okrivie. — **R. O. v Z.** To isté nám aj váš svák písal. Kto sa šuhotu bojí, nech do hory nechodí. Také dlhé rozmýšľanie nemá miesta: Kým múdry mudroval, sprostý to vykonal. — **Vlkm. p. dkf. v Čachticiach.** Úctyplný pozdrav. Nádej mám, že váš blahobyť je úplný.

Knižná polica.

Listy Adiny 167 strán. Cena 1 zl. Predplatelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). — **Svätý Anton Paduanský.** 32 strán. Cena 10 kr. Dostať v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti — **Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu.** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda. Vrele ho odporúčame. — **Kresťanské devy.** Tento výborný sošit so slovenčil a vydal dr. Jozef Janda v Budapešti (Maria-Teréziatér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, Druhé vydanie. — **Moje srdco také, a tvoje je aké.** Cena 4 kr. Vydala Tlačiareň Sv. Gerharda v Budapešti. — **Tót-Magyar Beszéd- és Értelemgyakorlatok** (vezérkönyv tanítók számára). Irta Medriczky Kornél. Cena 80 kr. Dostať u pôvodcu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti. Vrele odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 08.35—08.85. Od Tisy 08.05—08.60. — Od Pešti 08.30—08.85. — Zadunajské 08.35—08.45.

Raž 6.45—6.65.

Jačmeň na krmenie 6.00—6.20. — Do pálenice 5.70—5.90. — Na pivo 6.60—7.00.

Oves 5.40—5.50.

Kukurica 5.05—5.25.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.40	13.80	13.20	12.60	12.00	11.40	10.80	09.50
			7½	8			
			7.80	5.80			

Otruby fajnové 4.20, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 7.50. — Malá 7.75 Hrach 11.00—13. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

Ferdinand Stulleser,

sochár a staviteľ

in Set. Ullrich-Gröden (Tirol.)

odporúča

soce y sväých z dreva

Zvýška 100 120 140 150 160 170 180
Pozlátano fl. 35.— 50.— 68.— 78.— 84.— 100.— 115.— fl.

Katalogy krížových ciest a oltárov zdarma.

Vyznačeno od Jeho svätosti pápeža Leva XIII. zlatým medaillom.

Najnovšie som spravil z oltárov z oltárov so sochami a kanelom pre karmelitov v Budapešti.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseľuje, za čo
dobro stojíme, pri
lámke, záduchu,
bezsnivosti, huča-
srdca, boleníu hlavy, epilepsii, závratu a iným cho-
robám nervov. I 20-ročné choroby boli už takým
spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli,
zlom slychu, ner-
vosite, nechuti po
jedle, boleníu zu-
bov, bľadosti, mi-
gréne, klopaniu

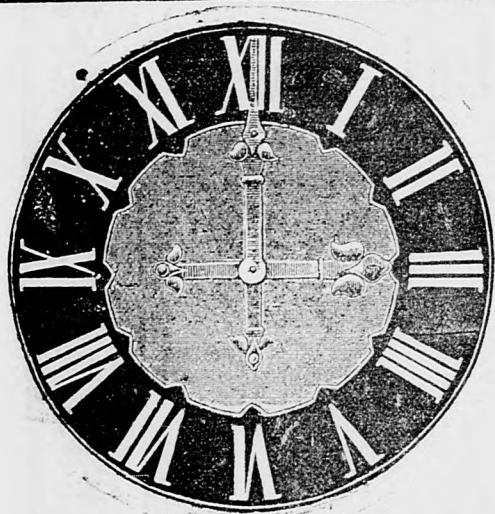
Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúžitocnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peniazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest. V. Málmán-utca 19 M. sz.

Mám česť v známost' doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nahaňovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútrinachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujmam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja

Založená 1735. Telef. 395.

Adresa telegrammu:

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleníu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďačovníctva to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na plúca: Výfah z kolociera s kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a osilujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie piluľky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameň m krčov bola alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie piluľky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznane prostriedky dosiaľ jedine v temešvárskej mestskej lekárnii, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov našťavé útraty). Osobitné vada 5 zl. franco.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

**obchod
katolíckych kníh.**

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

FILIÁLKA
BANKY ,Tatra‘

v Dolnom Kubíne

dáva požičky na zmenky a úpisy
na najmiernej í úrok.

Zmieňa cudzie peniaze, najvýhodnejšie.

Prijíma vklady na zúrokovanie.

Velebným a dôstojným pp. farárom odporúča pre ich veriacich
najlacnejší spôsob požíčiek na

 úpisy so zaručiteľmi

pri týchto stránka len r a z štemple platí,
nemusí sháňať žirantov, neplatí
ž i a d n e nákladky intabulácie a extabulácie

Filiálka
Banky ,Tatra‘
v Dolnom Kubíne.